

Mix-and-match: εμβολιασμός με mRNA ως δεύτερη δόση μετά από εμβόλιο αδenoϊού

Η λογική του mix-and-match, δηλαδή της ολοκλήρωσης του σχήματος εμβολιασμού με διαφορετικά σκευάσματα ακούστηκε εκτεταμένα στην έναρξη της εμβολιαστικής εκστρατείας του Ηνωμένου Βασιλείου. Πιο συγκεκριμένα πέρυσι το Δεκέμβριο όταν το Ηνωμένο Βασίλειο ανακοίνωνε ότι θα καθυστερήσει την δεύτερη δόση του εμβολίου με σκοπό να επιταχύνει τον εμβολιασμό με τουλάχιστον 1 δόση σε όσο το δυνατόν περισσότερους πολίτες επιτυγχάνοντας υψηλότερη εμβολιαστική κάλυψη σε μικρότερο χρονικό διάστημα, ανακοινώθηκε επίσης ότι αν δημιουργηθεί πρόβλημα με την διαθεσιμότητα της δεύτερης δόσης από κάποια συγκεκριμένη εταιρεία, τότε ο εμβολιασμός θα ολοκληρωνόταν με οποιοδήποτε εμβόλιο ήταν διαθέσιμο. Την περίοδο εκείνη επικράτησε σκεπτικισμός, ότι η στρατηγική αυτή δεν έχει «δοκιμασθεί» σε κλινικές μελέτες. Ωστόσο τα στοιχεία που υπάρχουν διαθέσιμα από δεκαετίες εμβολιασμών τόσο για την καθυστέρηση των δόσεων όσο και για την αναπλήρωση δόσεων με ετερόλογα εμβόλια όλα συνηγορούν στο ότι η στρατηγική είχε ισχυρή επιστημονική βάση για την ανοσολογική αποτελεσματικότητα.

Σε πρόσφατη σύντομη δημοσίευση (correspondence) στο περιοδικό New England Journal of Medicine αναφέρονται τα πρώιμα αποτελέσματα ανοσογονικότητας μετά από ετερόλογο εμβολιασμό που ξεκίνησε με το εμβόλιο της AstraZeneca και ολοκληρώθηκε με εμβόλιο της Moderna. Οι Καθηγητές της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, **Γκίκας Μαγιορκίνης** και **Θάνος Δημόπουλος** (Πρύτανης ΕΚΠΑ) συνοψίζουν τα δεδομένα αυτής της δημοσίευσης. Στην μελέτη όπου συμπεριλαμβάνονται 88 επαγγελματίες υγείας, οι 37 επέλεξαν να ολοκληρώσουν τον εμβολιασμό τους με το εμβόλιο της AstraZeneca, ενώ οι υπόλοιποι 51 επέλεξαν να ολοκληρώσουν τον εμβολιασμό τους με το εμβόλιο της Moderna. Η ανοσολογική απάντηση των εθελοντών που ακολούθησαν τον ετερόλογο εμβολιασμό είχαν πολύ καλό προφίλ απόκρισης και ιολογικής εξουδετέρωσης ακόμα και για το στέλεχος Βήτα για το οποίο αποκλειστικός εμβολιασμός με AstraZeneca φαίνεται ότι δεν έχει καλή απόκριση. Παρόμοια στοιχεία για το πολύ καλό προφίλ αποτελεσματικότητας μετά από ετερόλογο εμβολιασμό με AstraZeneca και Pfizer παρουσιάζονται και σε μία προδημοσίευση στον ιστοτόπο του Lancet, όπου ο συνδυασμός AstraZeneca/Pfizer είχε καλύτερο προφίλ ανοσολογικής απόκρισης σε σύγκριση με αποκλειστικό εμβολιασμό με AstraZeneca.

Βρισκόμαστε, λοιπόν, σε αναμονή περισσότερων μελετών, ωστόσο τα στοιχεία που έρχονται μέχρι στιγμής είναι πολύ ενθαρρυντικά για την αποτελεσματικότητα και την ασφάλεια των συνδυασμών των εμβολίων και συμφωνούν με τα στοιχεία που υπάρχουν διαθέσιμα από την εμπειρία δεκαετιών με εμβολιασμούς.